

DOSSIER D'ORIENTACIÓ – RESUM I ESQUEMA DE L'ACTIVITAT

UNITAT DIDÀCTICA: «QUÈ ÉS LA CANÇÓ D'AUTOR?»

Veü i guitarra: Cesk Freixas / Guitarra acústica i segones veus: Víctor Nin

UNITAT DIDÀCTICA

1) INTRODUCCIÓ (molt breu, llenguatge molt planer)

- * Per què fem música? Per què cantem?
- * La música com a eina de comunicació.
- * Quan apareix la cançó d'autor i per què?
- * El gènere de la cançó d'autor a dins de l'escena musical global:
 - importància de la vessant literària (la lletra)
 - la vessant musical al servei de la lletra
 - connexió de l'expressió artística amb la lluita social

2) PRIMERA I SEGONA ONADA DE LA CANÇÓ D'AUTOR

→ Amèrica del Nord i Amèrica Llatina

- * Bob Dylan: *Like a rolling stone / Com una pedra del camí*
- * Silvio Rodríguez: *Ojalá / Tant de bo*

3) TERCERA ONADA DE LA CANÇÓ D'AUTOR

→ Arc Mediterrani

- * George Moustaki: *Ma liberté / Ma llibertat*

4) LA CANÇÓ D'AUTOR ALS PAÏSOS CATALANS

→ La Nova Cançó

- * Raimon: *Al vent*
- * Lluís Llach: *L'estaca*
- * Maria del Mar Bonet: *Què volen aquesta gent?*
- * Ovidi Montllor: *La samarreta*

5) I DESPRÉS DE LA CANÇÓ... QUÈ?

→ Cançons contemporànies de casa nostra

- * Poesia musicada de Joan Salvat-Papasseit: *Divisa*
- * Cesk Freixas: *La petita rambla del Poble Sec*

[+] MATERIAL DIDÀCTIC [+]

Cançó *L'estaca*, de Lluís Llach

Demanarem la col·laboració dels alumnes per a cantar les tornades de la cançó (marcades en # negreta i subratllat)

#

Lletra:

L'avi Siset em parlava
de bon matí al portal
mentre el sol esperàvem
i els carros vèiem passar.

Siset, que no veus l'estaca
on estem tots lligats?
Si no podem desfer-nos-en
mai no podrem caminar!

Si estirem tots, ella caurà
i molt de temps no pot durar,
segur que tomba, tomba, tomba
ben corcada deu ser ja.

Si jo l'estiro fort per aquí
i tu l'estires fort per allà,
segur que tomba, tomba, tomba,
i ens podrem alliberar.

Però, Siset, fa molt temps ja,
les mans se'm van escorxant,
i quan la força se me'n va
ella és més ampla i més gran.

Ben cert sé que està podrida
però és que, Siset, pesa tant,
que a cops la força m'oblida.
Torna'm a dir el teu cant:

Si estirem tots, ella caurà...

L'avi Siset ja no diu res,
mal vent que se l'emportà,
ell qui sap cap a quin indret
i jo a sota el portal.

I mentre passen els nous vaillets
estiro el coll per cantar
el darrer cant d'en Siset,
el darrer que em va ensenyar.

Si estirem tots, ella caurà...

Cançó **La samarreta**, d'Ovidi Montllor

Demanarem la col·laboració dels alumnes per a cridar (literalment), i diverses vegades, la paraula
subratllada

#

Lletra:

Jo sóc fill de família molt humil,
tan humil que d'una cortina vella
una samarreta em feren:
vermella.

D'ençà, per aquesta samarreta,
no he pogut caminar ja per la dreta.
He hagut d'anar a contracorrent
perquè jo no sé què passa
que tothom que em ve de cara
porta el cap topant a terra.

D'ençà, per aquesta samarreta,
no he pogut sortir al carrer,
ni treballar al meu ofici: fer de ferrer.
He hagut de, en el camp, guanyar jornals,
així la gent ja no em veia:
jo treballava amb la corbella*.

I dins de tots aquests mals,
sé treballar amb dues coses:
amb el martell i la corbella.

Gairebé no comprenc perquè la gent,
quan em veia pel carrer
em cridava: **progressista!**
Jo crec que tot això era
promogut pel seu "despiste".

Potser d'altres, en aquestes circumstàncies,
ja haguessin canviat de samarreta.
Però jo, que m'hi trobo molt bé amb ella,
perquè abrigo, i me l'estimo,
i li prego que mai no se'm faci vella.

* *Corbella és la forma valenciana de dir falç.*

SESSIONS PRÈVIES A LES AULES

1. La música és present en tots els àmbits de la nostra vida:

- > Som capaços d'enumerar els llocs on la trobem, ja sigui de forma voluntària o involuntària?
 - > Ràdio, anuncis de televisió, jocs digitals, sèries, pel·lícules, jocs presencials, aniversaris, celebracions...

2. Posada en valor de la capacitat comunicativa de la música:

- > Les cançons com a diàleg i compartiment d'emocions
 - > Tristesa i felicitat: escoltem cançons segons el nostre estat anímic?
- > On apareix la música i per quin motiu? Ens condiciona?
- > Escoltem música per sentir-nos acompanyats?

3. Què és la cançó d'autor? Qui són els cantautors i les cantautores?

La cançó d'autor és un gènere musical (un estil musical) que es caracteritza per la importància i la rellevància del fet narratiu. En la cançó d'autor, la història explicada (cantada) és el pal de paller de la composició musical, obligant a la música a servir la intensitat i la transcendència que s'explica en la seva vessant literària. Un símil en ple segle XXI seria el hip-hop, el trap o les músiques urbanes, on la lletra i allò que s'hi narra pren un protagonisme evident. En la cançó d'autor, qui escriu, crea i canta aquestes cançons se'ls denomina cantautors. El terme anglosaxó no permet equívocs: *songwriter*. Literalment, *escriptor de cançons*.

4. Connexió amb la poesia per aquest lligam amb el compromís narratiu. Molts cantautors musiquen poemes d'altres autors.

LA VIGÈNCIA DE LA CANÇÓ D'AUTOR

La història de la cançó d'autor evidencia que ens trobem davant d'un gènere musical que neix amb la voluntat d'explicar el món i la vida i, a través de la cançó de protesta, fer-ho des d'una perspectiva crítica i compromesa amb els valors universals en defensa de totes les sobiranes.

A casa nostra, l'experiència geogràfica i històrica més propera de la cançó d'autor amb aquest ús social és la de la Nova Cançó. Un moviment on desenes de cantautors i cantautores ens van convocar, en la segona meitat del segle XX, a la reivindicació de la llengua i la cultura, i a entendre que la música, com a part de les expressions de creació cultural, és un mecanisme de defensa de la justícia, el respecte i la solidaritat.

Per aquest motiu, recuperem i contextualitzem algunes de les cançons més representatives del repertori de la cançó d'autor i de protesta d'àmbit internacional. Cançons que ens expliquen la realitat d'un moment concret, que no es pot desvincular de la seva realitat social i política, demostrant novament que el gènere de la cançó d'autor té una vigència aclaparadora, que continua servint per explicar el món en el que vivim.

Amb tot, volem posar de manifest i evidenciar que la cultura és una eina de cohesió social, que ha de servir a qualsevol societat per a constituir-se de manera constructiva i crítica. La música és un punt de trobada i ha de ser un espai de debat necessari, on poder-ho interrogar tot i sempre. Per això, un cop més, reivindicuem la vigència de la cançó d'autor com a plaça i com a àgora: un espai de compartiment de la vida.